

BÀI 10.

11.

Sài Gòn, những ngày cuối tháng 1/1977.

Chuyến lưu diễn 4 ngày ở Bình Đại qua đi, đoàn trở về thành phố tập tuồng mới, chuẩn bị hát Tết.

Bầu trời Sài Gòn sắt se âm đạm nhuốm đầy hơi hướm kỷ niệm. Tâm hồn tôi đắm thành trống vắng cùng cực.

Gặp lại Yên Trang trong đoàn hát. Ít ra nụ cười phóng khoáng của anh đã làm ấm được chút nào nỗi băng giá hiện tại để biết rằng *tôi vẫn còn có được một người bạn để mình còn được "lưu tâm"*.

□

*/ Những ngày cuối tháng 1/1977.

Trời Sài Gòn có gió lạnh ngan ngát, từ Mỹ Vân, tôi nhận tin anh Ngọc. Sao thật bàng hoàng đau đớn.

Cô học trò kể tỉ mỉ về cuộc trò chuyện với anh, rồi kết luận:

“Em nói cô đừng buồn, thầy trông u sầu và già đi như một ông lão. Thầy hỏi thăm rất kỹ về cô. Khi nghe em nói cô đang làm việc với đoàn Sài Gòn I, thầy kêu lên: ‘Thu Vân kéo violon cho đoàn Sài Gòn I à?’ Tiếng kêu nghe thật đau đớn.”

Tim tôi bóp thắt rời rã. Không bao giờ tôi thôi hết xúc động vì anh. Chiều ấy biết ra rằng anh buồn bã, quả thật lòng tôi không thể nào yên ổn. Tôi tự làm khổ mình triền miên, nhưng mà thật, tôi chỉ đau khổ vì anh. Nỗi đau khổ bèn nhọn vò xé tâm can. Chưa có người đàn ông nào chi phối được tôi mạnh mẽ và lâu dài như thế.

Những ngày cuối tháng 1/1977, hình ảnh anh quay trở lại nhiều lần, vừa là niềm rung động êm ái, cũng là nỗi xót xa tê tái có khả năng làm mòn mỏi con người tôi. Nhiều lúc nghĩ rằng chỉ một đời sống hôn nhân nào nữa, may ra sự lãng quên mới có thể tìm thấy.

Nhưng biết làm sao?

□

Tháng 1/1977,

Trời thật lạnh hăng chiều tối, lá vàng bay lá tả đầy phố, cả khối lòng chỉ là u hoài man mác.

Tôi không tự phân tích mình rõ ràng được, không hẳn là sự cô đơn tâm hồn, không hẳn là kỷ niệm cũ càng có khả năng bóp nát trái tim... mà chính là *một cái gì khắc khoải* luôn đè nặng trong tôi. *Sự khắc khoải của một nghệ sĩ không tìm ra đất sống cho nghệ thuật của mình.*

Tôi không hề nghe vui dù là niềm vui rất mỏng; lúc nào cũng có khuynh hướng ảm thân cô độc. Cái khả năng say mê cuộc đời như đã không còn tồn tại, khả năng suy nghĩ hay rung động cũng biến mất hẳn từ hơn một năm nay.

Đã lâu không uống rượu và nghĩ cũng nên thôi uống. Rót lại, đúng như Nguyễn nói, rượu chẳng giải quyết gì được cho cái tâm tư băng giá, lại chỉ càng làm tăng thêm bệnh hoạn.

Hay có phải đã lâu, tôi chẳng thể tìm ra một Kinh Kha? Đã lâu, không còn một Giang Châu Tư Mã hiểu được bản chất Tì Bà Nữ?

Đàn nào cũng đúng. Với bất cứ ai trong đoàn hát (cái tập thể đông người tiếp xúc sau gia đình), tôi không sao hòa hợp. Giang Châu Tư Mã đã chết rồi như câu tuyên bố của Nguyễn. Chỉ còn lại Tì Bà Nữ với tiếng đàn uất nghẹn đêm thâu.

□

Những ngày gần Tết

Gặp lại Quốc.

Có khi nghĩ rằng tôi đau khổ phần lớn chỉ vì nỗi thông minh sâu sắc của mình trong mọi nhận định về hôn nhân và cuộc sống. Cuộc đời, tự nó đã là một khối rắc rối đầy dẫy, mà tôi lại là kẻ đem sự thông minh của mình ra mổ xẻ nó. Vì vậy làm sao nhận thức được bề mặt đẹp đẽ để mà chấp nhận?

Những ngày Quốc trở lại Sài Gòn, tôi cố đánh lừa chính mình, cố gạt bỏ những nhận định sâu sắc để "thử một lần" nhìn thẳng vào ý hướng hôn nhân. Nhưng không thể được. Sự thất vọng vẫn là điều rõ rệt *pha lẫn một chút hối tiếc* bởi sự thông minh của mình.

NGUYỄN NGỌC QUỐC:

1/ Hoặc là tôi **rất được yêu chiều** nếu làm vợ Quốc.

2/ Hoặc là tôi **sẽ đau khổ suốt đời** nếu làm vợ anh.

Những ngày gần Tết đẹp nhưng thật se sắt. Trời có gió lạnh nhẹ, có những người bạn tôn trọng quý mến, có Quốc với nỗi say mê của anh, có những cảm xúc hiền hòa dịu dịu.

Nhưng những ngày gần Tết thế này, tôi càng ý thức cuộc đời mình thật rõ. *Tiếng đàn ngọt ngào, một đứa con kháu khỉnh và cuộc sống cô đơn phiêu bạt vẫn là những gì vô cùng cao trọng đang nắm được trong tay. Ấu yếm, thân thiết và trọn vẹn tổng hợp trên đủ mọi khía cạnh.*

Lại thêm một lần nhận thức, "Hôn nhân không phải là phần số dành cho tôi."

□

Ngày 30 Tết Đinh Tỵ (thứ Năm 17/12/1977).

Tuyệt diệu! Không phải vì ngày cận Tết vẫn làm tâm hồn tự nhiên rộn ràng như thuở nào còn bé, không phải những gì nhìn thấy chung quanh, lại càng không phải Quốc, mà chính là vì cuộc đời tôi.

Đêm 30, một đám đông đảo bạn hữu kéo đến ăn tiệc nhà mẹ tôi, xong từng cặp đèo nhau bằng xe đạp ra quán *café* Vân Triều ở Dakao lúc 11 giờ tối. (Không có sự hiện diện của Quốc, và đây là điểm duy nhất trong đêm 30 làm tôi ray rức chút ít. Quốc không hạp với những cuộc vui thế này.)

Đêm 30, tuyệt diệu quá quãng thời gian nửa khuya về sáng, cuộc đời thể hiện hoàn toàn với những màu sắc thi vị của nó; những thống khổ như lùi hẳn vào bóng tối để chỉ còn lại sự ham sống vội vàng. Cả một đám khách ngồi im nghe tôi và Cung hòa nhạc.

Sự xúc động chính đã nảy sinh từ làn không khí muộn màng của đêm cuối năm. Ngoài trời vắng lạnh và trong quán *café* sáng ánh đèn, âm thanh những bản nhạc cũ được tấu lên với trọn vẹn hoài cảm giữa khách nghe và nhạc sĩ.

Tâm tư tôi âm lại trong tiếng đàn và sự rung cảm dạt dào theo nỗi cô đơn bám dính vào cuộc đời mình như một dấu ấn.

Những lúc thế này, tôi thể hiện ĐÚNG NHẤT LÀ TÔI, người đàn bà rục rủa đam mê trong âm nhạc, tình yêu, bè bạn và những tiếng cười dòn tan của một kiếp đời gió bão lênh đênh.

Thật hiếm hoi với sự bất gặp như vậy.

Một lần đã lâu, một người bạn đã nói khi phân tích cho tôi nghe về “*những khuôn mặt Định Mệnh*”:

“*Có một số ít người mang khuôn mặt Định Mệnh. Họ đau khổ nhiều hơn hạnh phúc. Những con người toát ra sự độc đáo nổi bật trên dáng cách, luôn tạo được nhiều kỷ niệm hoặc tình cảm đẹp cho những ai liên hệ cùng.*”

Và anh “tinh bơ” kết luận:

“*Thu Vân thuộc loại người hiếm hoi đó.*”

Có lẽ đúng vậy. Cho nên xưa nay vẫn nhận biết điều rằng, tôi chỉ thích ứng được hoàn toàn với hai cảnh tượng:

1/ Hoặc là sự cô đơn trong một quán rượu vắng, cuộc đời biểu hiện rõ ràng là SỰ HỦY DIỆT?

2/ Hoặc là nỗi hân hoan rạng rỡ đầy màu sắc thi vị, biểu hiện cho SỰ BẮT ĐẦU của cuộc đời?

Suốt 26 năm trời, tôi cứ mãi khao khát những điều mới lạ, hoài mong và đi tìm những nỗi xa xôi mà một đời sống lứa đôi bình thường không thể nào cung ứng.

Và 26 năm, tôi chỉ *hai lần* nhận ra “*khuôn mặt Định Mệnh*”.

Lần đầu trong nhà Thủy Tạ Dalat với Lương; và lần thứ hai bây giờ, đêm nay. Hai lần bất gặp, hai nỗi say mê ngùn ngụt bùng lên với những lạ kỳ thân thiết. Nhất là đêm nay, bỗng dưng mà thấy mình như đứa con được Thượng Đế cưng chiều đặc biệt, dù cũng chính Ngài là

đáng không ngại ngần giáng xuống trên tôi những điều bất hạnh trong suốt 26 năm qua.

Đêm 30 Tết thật là *tuyệt diệu* khi tôi tưởng như đang tìm thấy lại nỗi say mê vô cùng bí mật đó: *một chiếc quán lạnh của khoảng thời gian giao thoa, có tôi là người lữ khách ngồi chống đàn ngâm suy chuyện cũ... y hết cái quán ước mơ đã nói cùng Nguyễn trong những câu chuyện thuở trước.*

Đêm 30 *tuyệt diệu* với hình ảnh một phụ nữ trung niên ngồi trong góc, trước ly *café*, tay cầm điệu thuốc lá, lắng nghe tiếng đàn.

Tuyệt diệu cũng chính vì một số khách lúc ba giờ sáng, bỏ buổi giao thừa mà ngồi lại trong âm thanh của hai người nhạc sĩ cùng đến từ một vùng trời Miền Nam với họ.

Tuyệt diệu trong sự cảm động từ những tiếng vỗ tay rào rạt mỗi khi chúng tôi dứt bản nhạc nào của một thời dĩ vãng đã qua.

Tuyệt diệu cũng chính ở sự đối nghịch giữa hai không gian: bên ngoài vắng vẻ lạnh lẽo, đầy không khí hiểm thù canh giữ của những người công an Cộng Sản; bên trong quán *café* ấm áp, những bản “nhạc vàng” (đang bị cấm lưu hành trong chế độ mới) đã nồng ấm vang lên hết một thách thức, hết một hoài cảm xa xăm. Tôi tưởng như đang được trở về với khung trời đam mê cũ, mà không là sự phũ phàng đau khổ dưới một cơ cấu khắc nghiệt như hiện tại.

Đêm 30, đôi tay mềm đi trong cung nhạc, tiếng *violon* đượm đầy nỗi nhớ đã thu phục trọn vẹn đám thính giả, tôi đóng lại vai trò người nghệ sĩ biểu diễn được yêu chuộng. Cả một quãng định mệnh cô đơn với những mối tình đau khổ như biển mất hẳn khi tôi đang sống lại trên âm nhạc với khung cảnh ấm áp của một thời đầy kỷ niệm dấu yêu.

Đêm 30 êm ái lạ kỳ, tôi như quên mất anh Ngọc, quên Nguyễn, quên tất cả những người đàn ông đã từng gặp từ trước, để chỉ thực sự sung sướng vì âm nhạc và đam mê đang mở rộng trước mặt. Đau khổ biến thành hạnh phúc, cô đơn trở nên rung cảm dịu dàng.

Trong đêm nay, lại thêm một lần tôi nghe yêu mến cuộc đời mình với đầy nét thi vị nghệ thuật. Và thật mãnh liệt, không bao giờ còn muốn đánh đổi hiện tại này để chọn bất kỳ thứ gì khác nữa, kể từ đây.

□